

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou v právní věci žalobce **J. B.**, bytem P., T. 1457, proti žalovanému **Krajskému úřadu Olomouckého kraje**, se sídlem v Olomouci, Jeremenkova 40a, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 7. 2010, sp. zn. KÚOK/62700/2010/OSV-SP/7204, č. j. KUOK 70773/2010, o odvolání proti rozhodnutí o odejmutí příspěvku na živobytí od 1. 3. 2010,

t a k t o :

I. Žaloba **s e z a m í t á .**

II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou doručenou krajskému soudu dne 1. 9. 2010 a doplněnou podáním ze dne 24. 9. 2010 se žalobce domáhal zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost. Žalobu odůvodnil tím, že napadané rozhodnutí převzal dne 8. 7. 2010 a tím zjistil, že jeho námitky do rozhodnutí správního orgánu I. stupně byly zamítnuty, a to aniž by se žalovaný zabýval důvodností argumentace žalobce, obsažené v jeho námitkách proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně, kterým bylo rozhodnuto

o odejmutí příspěvku na živobytí žalobci od 1. 3. 2010. V žalobě žalobce popsal genezi svých zdravotních problémů a pro věc rozhodných okamžiků. Mezi tento výčet zahrnul nabytí stabilizačního bytu po opuštění stavebnictví (r. 1982), diagnostikování tinnitusu (r. 1985), dvojí operaci rekta s následným lékařským doporučením vyhýbat se chladu (r. 1989), úraz v důsledku prasklého obratle (r. 1995), úraz s poškozením ramenního kloubu s následnou bolestivostí a doporučeným operativním řešením (r. 2003), počátek prostatických potíží s žalobcem popisovaným komplikovaným průběhem (r. 2008) a v poslední době projevy malátnosti, opakovaná lékařská vyšetření, diagnózu krevní infekce, medikaci antibiotik a v jejím důsledku zlepšení stavů malátnosti. Žalobce zdůrazňuje, že má kvalifikaci v oboru, kterému v zemích Evropské unie odpovídá průměrně plat 50.000 Kč až 80.000 Kč měsíčně, a jelikož je Česká republika členskou zemí EU, považuje svůj požadavek na plat v této výši, jakož i jeho uvádění v rámci tzv. „aktivních kroků“, za legitimní, neboť ve věku 58 let má právo na důstojné bydlení nebo koupi bytu. Zpochybňuje-li to žalovaný, nutí žalobce zastávat pozici na trhu práce žalobci a jeho zdravotnímu stavu neodpovídající a jedná tak v rozporu s Listinou základních práv a svobod a s dobrými mravy. Žalovaný dále neúplně zjistil skutkový stav věci, neboť neověřil žalobcem uváděná zdravotní postižení. Soud má posoudit, zda-li žalobce postupoval správně, seznámil-li v rámci aktivních kroků potenciální zaměstnavatele se svým zdravotním stavem a vznášel-li požadavek na mzdu v průměru zemí EU. Jako důkazní prostředky k uplatněným žalobním bodům žalobce navrhl, aby si soud vyžádal lékařské zprávy o jeho zdravotním stavu u obvodní lékařky žalobce MUDr. J, z ORL oddělení a ortopedického oddělení Nemocnice Přerov a konečně z urologické ambulance MUDr. L, Přerov.

Žalovaný ve svém vyjádření navrhl žalobu zamítnout s odůvodněním, že správní orgán I. stupně odňal svým rozhodnutím žalobci příspěvek na živobytí od 1. 3. 2010 z důvodu nedostatku poskytování součinnosti ze strany žalobce, spočívajícím v opakovaném nevyvíjení skutečné snahy při hledání zaměstnání, a to i přesto, že žalobce byl správním orgánem I. stupně opakovaně poučen o tom, že v případě nenapravení tohoto stavu, nebude moci být žalobce nadále považován za osobou v hmotné nouzi. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí ztotožnil s argumentací rozhodnutí správního orgánu I. stupně, toto rozhodnutí potvrdil a odvolání žalobce zamítl. Obsah správního spisu totiž dle žalovaného prokazuje, že žalobce neprokázal i přes poskytnutá poučení projev skutečného a vážného zájmu o nalezení pracovního místa, resp. o zvýšení příjmu vlastní prací, protože žádosti adresované žalobcem zaměstnavatelům obsahovaly poznámky typu „že se obrací na firmu proto, aby splnil podmínky nároku na dávku“, „že dokládá tzv. aktivní kroky, aby dostal alespoň životní minimum“, nebo si v nich žalobce kladl podmínku platu v průměru států západní Evropy. Jelikož se v důsledku toho žalobce skutečně nepovažuje za osobu v hmotné nouzi a příspěvek na živobytí se poskytuje právě jen osobám v hmotné nouzi, bylo odnětí příspěvku na živobytí žalobci zákonné. Jelikož dle čl. 30 Listiny základních práv a svobod mají občané právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, jakož i při ztrátě živitele a každý, kdo je v hmotné nouzi, má právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek, přičemž podrobnosti stanoví zákon, pak napadené rozhodnutí není v rozporu s Listinou, neboť vychází ze zákona o pomoci v hmotné nouzi, který poskytování příspěvku na živobytí podmiňuje právě prokazováním snahy zvýšit si příjem vlastními příčiněním. Prokazování žalobcem uváděných zdravotních omezení žalovaný považoval za nadbytečné, neboť pro rozhodnutí bylo

rozhodným prokazování skutečné snahy žalobce zvýšit si příjem vlastním přičiněním, a zároveň se nejednalo o invaliditu III. stupně a ani dočasnou pracovní neschopnost.

Žalobce v replice na vyjádření žalovaného ještě zdůraznil, že tzv. aktivní kroky jím byly činěny vážně vzhledem k platu, bydlení i zdravotnímu omezení. Informace jimi sdělované nadto slouží i k ochraně zaměstnavatele. Žalovaným popsany zákonný postup popírá podstatu Listiny, když žalobce je i přes svá zdravotní omezení v důsledku postupu správních orgánů v tlaku do neodpovídajícího zaměstnání.

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci, přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s.ř.s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s.ř.s.), tedy ke dni 1. 7. 2010.

Ze správního spisu krajský soud zjistil, že dne 7. 1. 2009 žalobce podal u Magistrátu města Přerova (rovněž jako správní orgán I. stupně) žádost o příspěvek na živobytí a k ní řádně doložil rozhodné skutečnosti pro jeho přiznání. Správní orgán I. stupně oznámením ze dne 15. 1. 2009 žalobci přiznal příspěvek na živobytí od ledna 2009 ve výši 2.884 Kč. Oznámením ze dne 3. 2. 2009 byla výše příspěvku na živobytí zvýšena na 3.126 Kč měsíčně od 1. 2. 2009. Dne 9. 3. 2009 rozhodl správní orgán I. stupně o snížení příspěvku na živobytí od 1. 3. 2009 na částku 2.905 Kč pro nesplnění povinnosti prokázat snahu o zvýšení příjmu vlastní prací a v odůvodnění citoval § 12 odst. 2 písm. a) z.č. 111/2006 Sb. v tehdy účinném znění. Dalším rozhodnutím ze dne 28. 7. 2009 správní orgán I. stupně rozhodl o odejmutí příspěvku na živobytí žalobci od 1. 5. 2009, avšak toto rozhodnutí bylo žalovaným zrušeno z toho důvodu, že žalobce nebyl před jeho vydáním patřičně poučen o tom, že následkem neprojevení dostatečné snahy o zvýšení příjmu vlastní prací může být i neuznání žalobce osobou v hmotné nouzi a tím i odejmutí příspěvku na živobytí. V odůvodnění žalovaný ještě uvedl, že o tom byl žalobce poučen až 29. 6. 2009, avšak s tím, že tento následek by mohl nastat až od července 2009 a nikoliv již od května 2009. Naposledy bylo dne 1. 12. 2009 rozhodnuto správním orgánem I. stupně o poskytování příspěvku na živobytí žalobci ve výši 2.020 Kč od října 2009.

Rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 30. 4. 2010, č. j. 37718/2010/PRP byl žalobci opětovně odejmut příspěvek na živobytí, a to od 1. 3. 2010 s odůvodněním, že žalobce přes opakované upozornění nevyvíjel skutečnou snahu při hledání zaměstnání. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání s obdobnou argumentací, jakou obsahuje řešená správní žaloba, a dále s důrazem na přípustnost otevřenosti jeho aktivních kroků vůči zaměstnavatelům, spočívajících ve sdělování jeho zdravotního stavu, sdělování vlastních požadavků (požadované mzdy) i vlastních kvalit.

Žalovaný pak napadeným rozhodnutím ze dne 1. 7. 2010 odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný potvrdil závěr správního orgánu I. stupně, že žalovaného nelze od 1. 3. 2010 považovat za osobu v hmotné nouzi, neboť i přes poskytnutá poučení ze strany správního orgánu I. stupně žalobce neprokázal skutečný a vážný zájem o nalezení pracovního místa. Žalovaný pro podporu tohoto závěru poukázal na zprávu oprávněné osoby společnosti GM Electronic, pobočka Brno, ze dne 8. 2. 2010, dle které se žalobce ucházel o místo, pro které nesplňoval požadavky a

nesplnil ani podmínky pro podání žádosti o toto místo, dále poukázal na formulaci žádosti žalobce o místo z 27. 3. 2010, v níž žalobce uvádí „Já – 58letý-se dotazuji, jaký plat nabízíte potenc. uchazeči o zaměstnání v rámci autoelektrikáře, neboť tímto dokládám tzv. akt. kroky, abych dostal alespoň životní minimum“ a v závěru žádosti žalobce uvádí „bude-li plat v průměru států západní Evropy!!!Nebude-li můj dotaz pro vás zajímavý, nereagujte“. Rovněž žalovaný poukázal na žádost žalobce o zaměstnání, předloženou správnímu orgánu I. stupně 1. 12. 2009 nebo 29. 7. 2009, v nichž žalobce klade podmínku platu rovnajícího se belgickým atp. pracujícím nebo platu ve výši 35-50.000 Kč měsíčně, kdy ve druhém jmenovaném případě žalobce zároveň uvedl, že se na firmu obrací proto, aby splnil podmínky nároku na dávku. Dále se žalovaný vypořádal s námitkou k nesprávnosti protokolace orgánem I. stupně dne 31. 3. 2010. Byla-li by tato nesprávnost zjištěna, neměla by vliv na zákonnost rozhodnutí, neboť žalobce do protokolu své připomínky doplnil sám. Rovněž jako nedůvodnou z hlediska správnosti a zákonnosti rozhodnutí správního orgánu I. stupně žalovaný vyhodnotil tu vadu řízení, že rozhodnutí správního orgánu I. stupně nebylo vydáno v zákonné třicetidenní lhůtě. Dále shledal žalovaný nedůvodnou námitku žalobce, že je nucen správním orgánem I. stupně činit něco, co nechce, když prokazování snahy vedoucí ke zvýšení příjmu vlastním přičiněním vyplývá ze zákona, který vychází z čl. 30 Listiny základních práv a svobod. Zjišťování tvrzených zdravotních omezení měl žalovaný za nadbytečné, neboť rozhodným pro posouzení věci bylo zjištění, lze-li žalobce považovat za osobu v hmotné nouzi. Konečně měl žalovaný za nedůvodnou námitku žalobce spočívající v tom, že úřad ombudsmana neshledal vad v aktivních krocích žalobce, protože tuto námitku vyvrací písemnost z úřadu Veřejného ochránce práv ze dne 24. 10. 2009, v níž zástupkyně Veřejného ochránce práv aktivní kroky žalobce označila za účelové a podrobila je kritice.

Dále bylo ze správního spisu zjištěno, že dne 2. 2. 2009 byl žalobce při jednání správního orgánu poučen o nutnosti každý měsíc prokazovat vlastní aktivní kroky k získání a udržení zaměstnání a vzal na vědomí, že k prokázání dostatečné aktivní snahy o získání zaměstnání je nutné aktivně vyhledávat skutečně volná místa na trhu práce, dokladovat svoji aktivitu podáním žádostí o konkrétní nabízené místo s následným výsledkem. Dne 9. 2. 2009 byla žalobci připomenuta povinnost předkládat správnímu orgánu I. stupně písemný doklad prokazující snahu o započetí výdělečné činnosti, je-li osobou nepracující, což plyne z protokolu o jednání z tohoto dne. Z dalšího protokolu o jednání ze dne 29. 6. 2009 soud zjistil, že žalobce byl správním orgánem I. stupně dne 29. 6. 2009 poučen o tom, že jedním z důležitých kritérií při posuzování nároku na příspěvek na živobytí je, zda se občan snaží zvýšit příjem vlastním přičiněním, dále byl seznámen s dikcí § 12 odst. 2 písm. a) z. č. 111/2006 Sb. a opakovaně upozorněn na nutnost dokladovat žádosti o konkrétní zaměstnání. Žalobci zde bylo rovněž sděleno, že pokud by snahu o zvýšení příjmu opakovaně v následujícím měsíci červenci 2009 neprojevoval, nemohl by být nadále uznán osobou v hmotné nouzi. Z protokolu o jednání ze dne 6. 1. 2010 soud dále zjistil opětovné poučení žalobce ze strany správního orgánu I. stupně o znění § 2 odst. 2 písm. a) z. č. 111/2006 Sb., poučení podle § 11 a 12 téhož zákona o tom, co se rozumí zvýšením příjmu vlastním přičiněním, a co se posuzuje jako možnost zvýšení vlastního příjmu, co se považuje za projevenou snahu o zvýšení příjmu vlastní prací. Rovněž zde žalobce vzal na vědomí, že k prokázání dostatečné aktivní snahy o získání zaměstnání je nutné aktivně vyhledávat skutečně volná místa na trhu práce, dokladovat svoji aktivitu podáním žádostí o konkrétní místo s následným

výsledkem. Žalobce byl dále poučen, že aktivní krok je uznán, pokud je doložen platný inzerát, který si občan vyhledal, odpověď na inzerát, doklad o odeslání odpovědi. Z protokolu o jednání ze dne 31. 3. 2010 soud zjistil, že žalobce byl opětovně upozorněn na § 11 a § 12 z. č. 111/2006 Sb. a vzhledem k tomu, že nedoložil doklad o aktivním hledání si zaměstnání, bylo zahájeno řízení o odnětí jeho příspěvku na živobytí od 1. 3. 2010. Z žalobcem doložené žádosti o zaměstnání ze dne 2. 2. 2009 soud zjistil, že žalobce se obrátil na společnost ČEZ, a.s. s požadavkem zaměstnání podmíněného poskytnutím bytu nebo čistého platu minimálně 30.000 Kč. Z další žádosti ze dne 12. 2. 2009 soud zjistil, že společnost ALE LIMA s. r. o. žalobce oslovil se žádostí o zaměstnání, kterou podmiňuje platem 50-80.000 Kč měsíčně nebo poskytnutím bytu. Z žádosti žalobce společnosti M-Solar.Top, s. r. o. ze dne 10. 3. 2009 soud zjistil, že v této žalobce seznámil zaměstnavatele se svými zdravotními omezeními, sdělil mu, co nabízí, a to oproti požadavku na příjem v průměru EU, tj. ve výši 50-60.000 Kč měsíčně. Z další žádosti žalobce ke společnosti Behr Bircher Cellpack BBC Czech s. r. o. soud zjistil, že v této žalobce uvádí, že je nucen žádost učinit, aby splnil podmínku nároku na zabezpečení ve hmotné nouzi, vyjmenovává své zdravotní omezení, své pracovní předpoklady a požaduje příjem ve výši 35-50.000 Kč, tedy v podprůměru kvalifikovaných profesí v rámci EU. Z další žádosti ze dne 30. 11. 2009 k Miroslavu Poláchovi – Akord soud zjistil, že v této se žalobce dotazuje na platové podmínky zaměstnání a požaduje plat rovnající se průměrnému platu v kvalifikovaných profesích v Belgii. V opačném případě nemá adresát reagovat. V žádosti Janu Máchovi dokladované dne 23. 12. 2009 žalobce získává informace o možném zaměstnání u adresáta, když tip na možné zaměstnání získal při jízdě ČD. Ze záznamu o telefonickém rozhovoru ze dne 8. 2. 2010 soud zjistil, že žalobce osobně kontaktoval společnost GM Electronic, vedoucí prodejny jej informoval, jakým způsobem se o volné místo prodávče ucházet (v prvním kole zaslat profesní životopis e-mailem), avšak žalobce sdělil, že neumí pracovat s PC, nemá ani e-mail, a požaduje osobní pohovor. Z tohoto důvodu bylo žalobci sděleno, že nevyhovuje ani požadavkům na volné místo. Z pracovního inzerátu GM Electronic soud zjistil, že v inzerovaných požadavcích je mj. základní uživatelská znalost PC. Z žádosti žalobce ze dne 20. 3. 2010 soud zjistil, že touto se dotazuje Miroslava Polácha na nabízený plat autoelektrikáře, neboť tímto dokládá aktivní kroky, aby dostal alespoň životní minimum. Dále v žádosti uvádí své zdravotní omezení, dále své kvality, které nabízí, bude-li plat v průměru států západní Evropy.

Podle čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod každý, kdo je v hmotné nouzi, má právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek.

Podle čl. 30 odst. 3 Listiny základních práv a svobod podrobnosti stanoví zákon.

Dle § 21 odst. 1 z. č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění účinném ke dni 1. 7. 2010, nárok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob.

Dle § 2 odst. 2 písm. a) téhož předpisu osoba se nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí

(§ 24), přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo.

Podle § 3 odst. 1 písm. c) téhož předpisu nestanoví-li tento zákon jinak, osobou v hmotné nouzi není osoba, která prokazatelně neprojevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním (§ 11).

Podle § 11 odst. 1 téhož předpisu při posuzování nároku na příspěvek na živobytí se zjišťuje, s výjimkami uvedenými v odstavcích 3 až 7, zda má osoba a společně s ní posuzované osoby možnost zvýšit si příjem vlastním přičiněním. Dle odst. 2 písm. a) téhož ustanovení zvýšením příjmu vlastním přičiněním se rozumí zvýšení příjmu vlastní prací.

Dle § 12 odst. 2 téhož předpisu se za projevenou snahu o zvýšení příjmu vlastní prací považuje a) prokázaná vlastní snaha o zvýšení příjmu z výdělečné činnosti ve smyslu odstavce 1, zejména využitím služeb agentur práce, inzerce, nabídek výdělečné činnosti prostřednictvím internetu a korespondence se zaměstnavateli, b) výkon veřejně prospěšných prací nebo krátkodobého zaměstnání zprostředkovaného krajskou pobočkou Úřadu práce, c) výkon dobrovolnické služby nebo veřejné služby (§ 18a), je-li tato služba vykonávána alespoň v rozsahu 20 hodin měsíčně, a to pouze po dobu, kdy osoba nadále splňuje podmínku uvedenou v písmenu a).

Dle § 49 odst. 1 písm. a) téhož předpisu platí, že žadatel o dávku, příjemce i společně posuzované osoby jsou povinni osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, na její výši nebo výplatu, dát písemně souhlas k ověření těchto skutečností a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav.

Dle § 44 odst. 1 téhož předpisu změní-li se skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku nebo její výplatu tak, že nárok na dávku nebo na její výplatu zanikne, dávka se odejme nebo její výplata zastaví od prvního dne následujícího po období, za které již byla poslední výplata dávky provedena.

Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Příspěvek na živobytí je jednou z dávek systému pomoci v hmotné nouzi, která se ke dni vydání napadeného rozhodnutí (1. 7. 2010) poskytovala podle z. č. 111/2006 Sb. v tehdy účinném znění. Podle tohoto zákona má osoba, jejíž zůstatek příjmu nestačí na živobytí, nárok na příspěvek na živobytí. Tato dávka ze systému pomoci v hmotné nouzi garantuje sociálně slabým osobám konečný příjem minimálně ve výši životního, příp. existenčního minima osoby. Životní minimum jako společensky uznaná minimální hranice příjmů občana, pod níž nastává stav jeho hmotné nouze, je stanoveno s ohledem na čl. 30 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod, podle kterého každý, kdo je v hmotné nouzi, má právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek. Východiskem pro závěr o hmotné nouzi osoby je částka živobytí vycházející z životního minima, stanoveného zákonem o životním minimu. Kdo se považuje za osobu v hmotné nouzi, resp. koho za takovou osobu považovat lze, stanoví § 2 z. č. 111/2006 Sb. ve

spojením s § 3 téhož zákona, v němž jsou vymezeny situace, kdy se určité osoby, které by jinak bylo možno považovat za osoby v hmotné nouzi, za osoby v hmotné nouzi nepovažují.

Z § 2 odst. 2 písm. a) z. č. 111/2006 Sb. vyplývá, že pro závěr o tom, že daná osoba je v hmotné nouzi, je určující příjem takové osoby a zároveň skutečnost, že tento příjem si nemůže zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a konečně za splnění podmínky, že zabezpečení jejích základních životních podmínek je v důsledku těchto skutečností vážně ohroženo. Protože z § 21 odst. 1 z. č. 111/2006 Sb. jasně vyplývá, že příspěvek na živobytí náleží právě osobě v hmotné nouzi, a to za splnění dalších podmínek, je nezbytnou podmínkou pro nárok na příspěvek na živobytí závěr o tom, že žadatel o příspěvek na živobytí tuto podmínku splňuje, tedy že je osobou v hmotné nouzi.

V posuzované věci bylo v rozsahu žalobních bodů významné vyhodnocení otázky, zda-li na straně žalobce byly ke dni vydání napadeného rozhodnutí správního orgánu I. stupně naplněny předpoklady pro odnětí dříve přiznaného příspěvku na živobytí, resp. bylo-li žalobce možné považovat za osobu v hmotné nouzi dle ustanovení z.č. 111/2006 Sb. Argumentace správního orgánu I. stupně, za kterou se postavil v napadaném rozhodnutí rovněž žalovaný, spočívala v tom, že žalobce se za tuto osobu považovat nemohl, neboť neprokázal projevenou snahu o zvýšení příjmu vlastní prací, a to i přes poskytnutá poučení ze strany správního orgánu I. stupně. Po zjištění obsahu správního spisu k tomuto závěru dospěl rovněž krajský soud. Správní orgán, který o příspěvku na živobytí rozhoduje, je povinen zabývat se splněním podmínek pro jeho přiznání a zároveň je povinen poskytovat žadatelům o dávky ze systému pomoci v hmotné nouzi patřičná a konkrétní poučení, což plyne z § 4 odst. 2 správního řádu. Při výkladu tohoto ustanovení přitom Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že *„jakkoliv poučovací povinnost správních orgánů podle správního řádu směřovala primárně k poučení o procesním právu (aby ... neutrpěli v řízení újmu), ze zásady součinnosti lze dovodit závěr, že správní orgán je povinen v minimální míře i k poučení o právu hmotném, a to přinejmenším tam, kde je znalost hmotněprávní úpravy (typicky podmínky nároku na dávku) podmínkou pro to, aby mohla být splněna nějaká procesní povinnost (typicky povinnost tvrzení a povinnost důkazu).“* (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 6 Ads 76/2007-70, uveřejněný na internetovém portálu www.nssoud.cz).

V posuzované věci krajský soud uzavírá, že žalobce skutečně nesplnil procesní povinnosti vyplývající pro něho z ustanovení § 49 odst. 1 písm. a) z. č. 111/2006 Sb., tj. osvědčit skutečnosti rozhodující pro závěr správního orgánu I. stupně, že jej lze považovat za osobu v hmotné nouzi ve smyslu výše citovaného ustanovení, tj. jednu z rozhodujících podmínek pro nárok na příspěvek na živobytí. Ze strany správního orgánu I. stupně přitom byl žalobce o této povinnosti konkrétně a věcně opakovaně poučen, když byl opakovaně poučován o hmotně právních podmínkách pro nárok na příspěvek na živobytí a rovněž procesních povinnostech z toho pro něho vyplývajících. V posuzované věci se mu v průběhu správního řízení takového poučení dostalo ve dnech 2. 2. 2009, 9. 2. 2009, 29. 6. 2009, 6. 1. 2010, 31. 3. 2010, kdy v jejich rámci byl žalobce poučen o tom, že prokazování aktivní snahy o získání zaměstnání je nezbytné pro trvání nároku na příspěvek na živobytí, jakým způsobem lze tuto snahu prokazovat a i negativních důsledcích porušení této

povinnosti spočívajících v odejmutí dávky, resp. v možném závěru správního orgánu, dle něhož nebude moci být žalobce považován za osobu v hmotné nouzi.

Pokud jde o splnění té povinnosti žalobce, osvědčit skutečnosti rozhodující pro závěr správního orgánu I. stupně o hmotné nouzi žalobce, pak tyto z hlediska žalobcovy snahy o zvýšení příjmu vlastním přičiněním byly dokládány v průběhu správního řízení žádostmi o zaměstnání směřovanými k potencionálním zaměstnavatelům. Správní orgán I. stupně a ani žalovaný však tyto jako způsobilé prokázat snahu žalobce zvýšit si příjem vlastním přičiněním, resp. vlastní prací (§ 11 a § 12 z. č. 111/2006 Sb.) nevyhodnotily s tím odůvodněním, že obsah těchto žádostí nebylo možné interpretovat tak, že žalobce má skutečný zájem o získání pracovního uplatnění. Již na tomto místě lze na základě výše uvedeného uzavřít, že správní orgány poskytly žalobci potřebné poučení ohledně žalobcových povinností ve svém důsledku rozhodných pro trvání nároku na příspěvek na živobytí. Rovněž lze uzavřít, že prokázání snahy zvýšit si příjem vlastním přičiněním je za zjištěného skutkového stavu podmínkou pro trvání nároku na příspěvek na živobytí. Z tohoto důvodu bylo nezbytné posoudit konkrétní obsah žádostí žalobce o zaměstnání. Na tomto místě pak krajský soud musí přisvědčit obecnému závěru žalovaného, že prokazování snahy o zvýšení vlastního příjmu nutno hodnotit z hlediska obsahu, a nikoliv toliko co do jejich formy. Systém dávek pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na živobytí z toho nevyjímaje, je veřejným dávkovým systémem, pomocí něhož mají být finančně řešeny nepříznivé situace, které se v životě jednotlivců, resp. společně posuzovaných osob mohou vyskytnout. V takovém systému se odráží solidarita té zbývající části společnosti, která se naopak v takovéto tíživé situaci nenachází a právě de facto z jejichž finančních prostředků, které jsou do státního rozpočtu odváděny formou daňových nebo poplatkových povinností, je systém dávek pomoci v hmotné nouzi dotován. Z celospolečenského hlediska je proto naprosto legitimní požadavek zákona č. 111/2006 Sb., kladený na ty osoby, které se v tíživé životní situaci ocitly, a z uvedeného systému čerpají finanční prostředky, zejména a v první řadě vlastní snahou a vlastním přičiněním se z tohoto stavu dostat. Právě tato jejich činnost má být v rámci rozhodování o nároku a rozhodování o trvání nároku na příspěvek na živobytí prokázána, neboť v opačném případě by bylo poskytování finančních prostředků ze státního rozpočtu nepřipustným zneužitím principu solidarity a šlo by na úkor té části společnosti, která systém dávek pomoci v hmotné nouzi ve svém důsledku financuje. Právě proto se krajský soud staví za obecnou tezi žalovaného, že rozhodující je obsah žalobcem projevované a prokazované činnosti, která má směřovat k vymanění se z tíživé životní situace vlastními kroky. Za takovou činnost lze v situaci žalobce bezpochyby považovat hledání si zaměstnání, které by mu jako osobě v hmotné nouzi přineslo alespoň nějaký příjem. Z tohoto pohledu však žalobcem v průběhu správního řízení dokladované žádosti o zaměstnání neobstojí. Z hlediska žalobních námitek lze sice žalobci přisvědčit v tom směru, že je naprosto korektní a není to ani v rozporu s žádným právním předpisem, informovat pravdivě potencionálního zaměstnavatele o svých zdravotních, popř. jiných omezeních, které mohou mít vliv na schopnost vykonávat to které zaměstnání, avšak z hlediska dalšího obsahu jednotlivých žalobcem učiněných žádostí o zaměstnání již obdobný závěr učinit nelze. Prakticky veškeré žalobcem doložené žádosti směřované k potencionálním zaměstnavatelům ve svém celkovém kontextu nevypovídají o skutečné snaze žalobce nalézt a získat nové pracovní uplatnění alespoň v nějakém rozsahu, který by zvýšil příjem žalobce. Z těchto žádostí jednoznačně vyplývá požadavek žalobce pracovat za jím sdělovaných podmínek, které odrážejí jeho

představu o jeho hodnotě na trhu práce v rámci Evropské unie. Jinými slovy žalobce v těchto žádostech sděluje svoji ochotu do zaměstnání nastoupit a vykonávat práci, nicméně to pouze za podmínek, které on sám považuje za přiměřené a které vyhodnocuje ze svého hlediska a např. i v kontextu jemu známých platových podmínek zemí západní Evropy. Rovněž lze z obsahu těchto žádostí žalobce dovozovat to, že hlavním motivem k podávání žádostí o zaměstnání je to, aby žalobce dostal požadavků kladených na něho správními orgány v rámci posuzování nároku na příspěvek na živobytí. Tuto skutečnost žalobce v žádostech opakovaně demonstruje vedle právě vznášených požadavků na zaměstnavatele z vlastní strany. Pokud potom krajský soud ohledně každé jednotlivé žádosti o zaměstnání přihlédl k jejich celkovému obsahu a kontextu, musel ve shodě se správním orgánem I. stupně i s žalovaným uzavřít, že takové žádosti potencionálním zaměstnavatelům nevypovídají ničeho o skutečné snaze žalobce zvýšit si příjem vlastním přičiněním. Zde krajský soud ještě doplňuje, že samotná motivace žalobce není z hlediska hodnocení snahy zvýšit si příjem vlastním přičiněním samozřejmě určujícím faktorem. Ve smyslu § 12 odst. 2 písm. a) z. č. 111/2006 Sb. lze totiž jako skutečnou a prokázanou shledat i takovou snahu žadatele o příspěvek na živobytí, která je motivována záměrem žadatele o získání, resp. prokázání trvání nároku na příspěvek na živobytí. Ale v situaci, kdy je tento motiv žalobce jako určující a hlavní demonstrován v žádostech směřovaných potencionálním zaměstnavatelům za současného sdělování svých vlastních požadavků, při jejichž nesplnění ze strany potencionálního zaměstnavatele žalobce dále demonstruje nezájem o takové zaměstnání a výslovně sděluje, že v případě nenaplnění jeho vlastních požadavků neočekává ze strany potencionálního zaměstnavatele ani odpověď, je celkový obsah takové žádosti nutno vyhodnotit právě tak, jak to učinily správní orgán I. stupně i žalovaný. Žádosti o zaměstnání s takovým obsahem totiž nejsou projevem té skutečné snahy o alespoň nějaké zvýšení příjmů, které by žadateli napomohlo se vymanit z tíživé životní situace, po jejíž trvání mu má být v rámci zásady solidarity poskytována dávka ze systému pomoci v hmotné nouzi. Pokud žalobce žádosti tohoto obsahu činil i přes poskytnutá poučení o negativních důsledcích z hlediska nároku na příspěvek na živobytí, bylo rozhodnutí o jeho odejmutí zákonné a rovněž napadané rozhodnutí žalovaného je proto z tohoto pohledu správné.

Žalobci přitom nic nebrání trvat na jeho požadavcích na zaměstnání dle jeho představ a požadavků, může setrvat na své představě o hodnotě jím nabízené práce na trhu práce, avšak za takové situace musí přijmout ten negativní důsledek, že z pohledu z. č. 111/2006 Sb. přestává být osobou v hmotné nouzi, neprojevuje-li a nedoloží-li zároveň skutečnou snahu zvýšit si vlastní příjem alespoň nějakým způsobem. Je přitom rovněž myslitelná cesta, na níž žalobce přistoupí ke skutečnému a v žádostech vážně formulovanému hledání alespoň nějakého příjmu ze zaměstnání, kdy tuto snahu bude v rámci správního řízení o příspěvek na živobytí patřičně dokládat a zároveň bude vedle toho vyvíjet vlastní snahu o zaměstnání dle svých vlastních představ, a to případně i jiných zemích Evropské unie, než je Česká republika.

Pokud jde o další námitku žalobce, a to že žalovaný neprovedl dokazování k otázce zdravotního omezení žalobce, k té krajský soud uvádí, že v tomto nelze shledat vadu řízení, která by mohla mít vliv na jeho správnost nebo zákonnost, neboť zdravotní stav by mohl mít z hlediska shora citovaných rozhodných ustanovení pro příspěvek na živobytí relevanci pouze v případě existence invalidity ve třetím stupni,

popř. po dobu dočasné pracovní neschopnosti [§ 11 odst. 3 písm. c) a g)], kdy v těchto případech by se po dobu trvání těchto skutečností nezkoumala snaha o zvýšení příjmu vlastním přičiněním. Avšak o tuto situaci v daném případě nešlo, neboť žalobce za řízení svoji invaliditu třetího stupně netvrdil a v rozhodné době se v dočasné pracovní neschopnosti trvale nenacházel. Z tohoto důvodu považoval rovněž krajský soud dokazování ohledně zdravotních omezení žalobce za nadbytečné a rovněž on žalobcem navrhované důkazy k jeho zdravotnímu stavu neprováděl.

Z výše uvedených důvodů krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s.ř.s.

K žádosti žalobce o osvobození poplatků soud udává, že podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění účinném ke dni podání žaloby, se od poplatku osvobozují řízení ve věcech důchodového pojištění (zabezpečení), příplatku k důchodu, zvláštního příspěvku k důchodu, nemocenského pojištění, státní sociální podpory, pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, sociální péče, pomoci v hmotné nouzi a státních dávek.

Náklady řízení účastníkům přiznány nebyly, neboť žalobce v tomto řízení nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému nebyla náhrada nákladů přiznána, neboť si žalovaný žádné náklady neúčtoval a soud ze spisu žádné nezjistil (§ 60 odst. 1 s.ř.s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je **m o ž n o** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci, k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

V Olomouci dne 24. 6. 2011

JUDr. Martina Radkova
samosoudkyně